

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на земеделието и храните
Център за оценка на риска
по хранителната верига

Информация относно неприятеля *Xylotrechus pyrrhoderus*, включен в списъка за предупреждения на Европейската и средиземноморска организация за растителна защита

Европейската и средиземноморска организация за растителна защита (European plant protection organization - EPPO), през юни 2023 г., включи в списъка си за предупреждения (EPPO Alert List)¹ нов неприятел - *Xylotrechus pyrrhoderus*, който вреди основно по *Vitis* spp. (лоза).

Възрастен индивид *Xylotrechus pyrrhoderus*

Xylotrechus pyrrhoderus Bates (лозов бръмбар/лозов пробивач) произхожда от Азия и принадлежи към разред Coleoptera (твърдокрили), семейство Cerambycidae (сечковци), род *Xylotrechus* (дългороги бръмбари). Предпочитан гостоприемник за неприятеля е *Vitis vinifera* (европейска винена лоза). През 2020 г. вредителят е докладван, за първи път извън естественият си ареал, в Северна Америка (щата Масачузетс, Съединени американски щати) върху диви лози.

Xylotrechus pyrrhoderus е включен в списъка за предупреждения на EPPO след като е взето под внимание икономическото значение на *Vitis vinifera*, като земеделска културата в региона на EPPO, като и скорошното въвеждане на неприятеля на друг континент.

Географско разпространение

Неприятелят *Xylotrechus pyrrhoderus* произхожда от Източна Азия. Среща се в Китай (провинции Анхуей, Пекин, Чунцин, Фудзиен, Гансу, Гуандун, Гуанси,

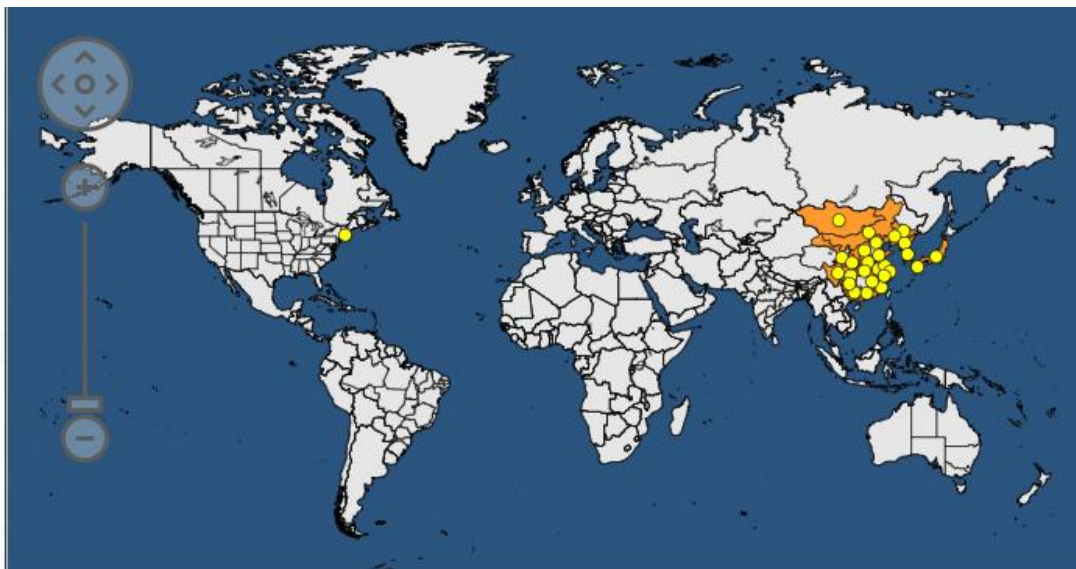
¹ EPPO Alert List, сам по себе си не е списък на вредители, препоръчани за регулиране като карантинни вредители и не представлява препоръка за фитосанитарни разпоредби.

□ Amber   □ Green   ☒ White

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136
<https://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg

тел. 02/4273056

Гуейджоу, Хенан, Хубей, Дзянсу, Дзянси, Дзилин, Ляонин, Нейменгу, Шанси, Шандун, Шанхай, Шанси, Съчуан, Джъдзян), Япония (Хоншу, Кюшу), Корейска народнодемократична република, Република Корея и Монголия. Извън Азия е открит в Северна Америка (САЩ, Масачузетс).

Глобално разпространение на *Xylotrechus pyrrhoderus* към 23 юни 2023 г. (EPPO Global Database)

Съгласно световната база данни на EPPO² с последна актуализация от 23.06.2023 г., не се съобщава *Xylotrechus pyrrhoderus* да присъства на територията на ЕС и района на EPPO.

Растения гостоприемници

Неприятелят *Xylotrechus pyrrhoderus* напада предимно *Vitis vinifera* (европейска винена лоза), семейство *Vitaceae* (лозови). Други гостоприемници на вредителя са *Ampelopsis brevipedunculata* (китайска лоза) и *Parthenocissus tricuspidata* (дива лоза), принадлежащи към същото растително семейство *Vitaceae*.

Жизнен цикъл и биология на неприятеля

В естествения си ареал на разпространение видът развива едно поколение годишно. Зимува като ларва в нападнатите стъбла. Възрастните се появяват през август и септември, и живеят около седмица. Хранят се с листата и пъпките на гостоприемника. Женските индивиди яйцеснасят в пукнатините на кората на *Vitis* spp. (две-три годишна дървесина) или на пъпките и листната петура. След около 5 дни, новоизлюпените ларви

² EPPO Global Database, <https://gd.eppo.int/taxon/XYLOPY/distribution>

□ Amber   □ Green   ☒ White

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136
<https://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg

тел. 02/4273056

се вгризват в стъблото, здравите клонки и издънки на растението гостоприемник. В стъблата и клонките ларвите се хранят и развиват, като правят надлъжни ходове, които са изпълнени с огризки и екскременти. В резултат на храненето на ларвите, над мястото на нападение, клонките изсъхват и умират. Ларвите продължава развитието си до есента и остават да презимуват в стъблата на растенията гостоприемници. През пролетта възобновяват храненето си.

Възрастни и ларви на *Xylotrechus pyrrhoderus*

Повреди

Xylotrechus pyrrhoderus атакува и убива живи растения *Vitis* spp. Вреда нанасят възрастните и ларвите на неприятеля. Възрастните нагриват листата и пъпките на лозите, но основната повреда се нанася от ларвите на неприятеля, които завършват своя жизнен цикъл вътре в гостоприемника. В резултат на нападението се наблюдават следните симптоми:

- тъмни петна по стъблата и клоните на лозите (местата на вгризване на ларвите);
- отвори/дупки в стъблата и клоните на лозите (местата от където възрастните имагинират);
- изтичане на тъмен сок, подобен на катран, от местата на повреда;
- изсъхване и загиване на нападнатите растения.

В Китай, Япония и Корея *Xylotrechus pyrrhoderus* се счита за основен вредител по лозата, който може да намали производството на грозде с 10% до 20%. Въпреки че в естествения си ареал на разпространение неприятелят причинява сериозни щети на

култивираната лоза, към настоящия момента не са докладвани особени щети в Северна Америка. Независимо от това земеделските производители в САЩ (Масачузетс) са предупредени³ и инструктирани да докладват при съмнение за наличие на неприятеля и/или предполагаеми повреди от него.

Път на навлизане и разпространение

Вероятните пътища за навлизане на *Xylotrechus pyrrhoderus* на територията на Европейския съюз и региона на ЕРРО са посредством международния търговски обмен и движение на растения за засаждане *Vitis* spp., произхождащи от страни, с наличие на вредителя.

Няма данни за пътя на въвеждане на неприятеля в САЩ, както и за летателния капацитет на възрастните индивиди *Xylotrechus pyrrhoderus*.

Възможен риск

1. Основният гостоприемник на *Xylotrechus pyrrhoderus* - *Vitis vinifera*, е култура с голямо икономическо значение в региона на ЕРРО.

2. *Xylotrechus pyrrhoderus* е вредител, който нанася сериозни повреди по *Vitis* spp. в естественият си ареал на разпространение (въпреки че в Масачузетс, САЩ не са наблюдавани особени щети).

3. *Xylotrechus pyrrhoderus* води скрит начин на живот, поради което се открива трудно в нападнатите растения.

4. Трябва да се вземе под внимание и опитът с подобния вид - *Xylotrechus chinensis*, който е въведен в региона на ЕРРО (Испания, Гърция и Франция) от Азия и който причинява сериозни щети и загиване на *Morus* spp. (черница).

5. Въпреки че въвеждането на растения за засаждане *Vitis* spp. в Европейския Съюз от някои трети държави е забранено, за другите гостоприемници на неприятеля - *Ampelopsis brevipedunculata* и *Parthenocissus tricuspidata*, които са декоративни растения, не са посочени специални изисквания.

Като се вземе под внимание гореизложеното, при евентуално въвеждане и установяване на неприятеля на територията на ЕС и региона на ЕРРО, той би оказал негативно икономическо въздействие върху видовете *Vitis* spp.

³ USDA, Pest Alert Grape Borer Beetle (*Xylotrechus pyrrhoderus* Bates)

Amber   Green   White

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136
<https://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg
тел. 02/4273056

Значение за България

Понастоящем *Xylotrechus pyrrhoderus* не присъства на територията на Р България.

При неспазване на фитосанитарните мерки за контрол и при евентуалното въвеждане на този неприятел в страната, той би представлявал опасност за основния си гостоприемник - *Vitis Vinifera*, който е широко разпространени в България.

При обследване и съмнение за наличие на неприятеля и/или предполагаеми повреди от него, е необходимо незабавно да се уведомят официалните власти. Ранното откриване би могло да помогне за управлението (обследване, прогноза и контрол) на този вредител в България.

Тъй като *Xylotrechus pyrrhoderus* може да представлява заплаха за *Vitis spp.* (лоза), препоръчително е той да бъде наблюдаван в целия регион на ЕРРО, в това число и България.

Източници:

European and Mediterranean Plant Protection Organization (EPPO, 2023), EPPO Alert List – last updated in 2023-02,

https://www.eppo.int/ACTIVITIES/plant_quarantine/alert_list_insects/xylotrechus_pyrrhoderus

Снимков материал:

<https://www.ipmimages.org/browse/subthumb.cfm?sub=76914>;

USDA, Pest Alert Grape Borer Beetle (*Xylotrechus pyrrhoderus* Bates), https://www.aphis.usda.gov/publications/plant_health/alert-grape-borer-beetle.pdf;

Massachusetts Introduced Pests Outreach Blog, A pest to keep an eye out for: Grape borer beetle, <https://massnrc.org/pests/blog/?p=3142>

Други информации в областта на здравето на растенията, могат да бъдат намерени на интернет страницата на Центъра за оценка на риска по хранителната верига – <https://corhv.government.bg/>
<https://corhv.government.bg/Здраве-на-растенията-с-31>

Изготвил: Татяна Величкова, главен експерт,

Дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“, ЦОРХВ,

17.10.2023 г.

Amber Green White

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136
<https://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg

тел. 02/4273056